

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:

на цілий рік . . . 24 K
на пів року . . . 12 K
на чверть року . . . 6 K
на місяць . . . 2 K

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не візьмеш милости і віри не візьмеш,
бо руське ми серце і віра руська“. — З Русланових повільно М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського ул. Я.
гайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише: а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповітки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіс-
нім“ 40 сот. Подяки і привітні
донесення по 30 сот. від стрічки

Осторога.

(Конець).

Нашій суспільності треба не зварива-
них балакунів, не якихсь новітніх стовпників,
не обсерваторів власного пупа, тільки людий
ідейних, гарних, дужих, котрі хотіли би і по-
трафали великий 30-мільоновий народ пове-
сти по шляху поступу до krásної долі, котрі
одним словом увелич Українців в Україну, а
не забували їй голови манюю велатеньскої
московської культури, перед котрою Українці-
ви хіба тільки чолом землю бити.

Не зачитувати ся нам російськими нові-
стями, а звернути більшу увагу на те, що
творять письменники народів продуктивних,
котрі провадять людськість, головню Англіїців
і Німців.

Особливо знане німецької науки і літе-
ратури повинно, так сказати, вернути у нас до
моди. Поляки ведуть борбу з Німцями, а пре-
цим пильно стежать за їх філософією та
письменством, ми з Німцями не воюємо,
отже й їх впливів нема нам що бояти ся;
можемо безпечно користати з їх пребогатих
видавництв і з їх перекладів, з якими росій-
ські не можуть навіть рівняти ся. Розумів ся,
що письменники наші і люди з ширшим об-
разованем не можуть нехтувати російської лі-
тератури, тому, бо она російська, нам тільки
страшно, щоб та російщина не йшла на нас
тихим, непомітним, а всеж таки так небез-
печним для нашого естествона підбоям.

І ще кілька образів.

Зайдім до першої-лучшої редакції і пе-
реглянемо те, що присилають люди до фей-
летонів. Спорю пайку творять переклади. І
щож ми перекладаємо? Переважно російську
беллетристику, котру кождий з нас і так, від
біді може собі по російськи прочитати, а тим-
часом тільки то є всіляких літературних

скарбів на заході Європи, про котрі нашому
читачови навіть не доводило ся чувати.

Наші редакції повинні пильніше уважа-
ти на добір перекладів, бо прецим годі допу-
стити до того, щоб творчість найбільших
наших вогнів тішила ся найбільшою симпа-
тиєю. З симпатії до російської літератури
витворює ся симпатія до російської мови, на-
родности і т. д. на чім ми, яко поневолені
Росією народ, можемо дуже зле виїти.

Нема нічого гіршого над
симпатією до чоловіка, котрий
нам плює в лице. Се вже прямо па-
тологія і нічо більше.

Або прислухаймо ся розмовам нашої мо-
лодежи. Як почувте палкі слова на тему на-
шого відродження, організації, борби о слушні
права, то ви певні, що се молодіж вихована
під впливом власної, української культури і
під оживляючим подувом західно-європейських
ідей. Але деколи вам доведе ся чути таке,
що усі наші здобутки, се охляп, що ми не
маємо нічого втратити, що взагалі найлучше
було би нагромадити в нутрі нашої земної
кулі всі ті великі засоби кулі і пороку, які
нагромадили європейські держави на випадок
війни, підвалити і висадити в повітря. Одним
словом — жити на світі не варто, а то, що
ми жремо ся о якусь там самостійну Україну,
се просте самодурство, тай годі...

Слухайте і руки вам опадають; а при-
слухайте ся пильніше, так почувте, що се
молодіж вихована на російській соціологічній
літературі, молодіж, що захопила в свої груди
російського, анархістичного воздуха, се перед-
часні старці, засуджені на безсилне мірко-
ванне, тоді, коли треба невпинної праці.

Російський революційний гимн, російська
княжка, образ, переклад, російсько-жа-
дівська штука в театрі, російське
„наплевать“, російська студентська атмосфера,
російсько-жадівська любовниця і т. д., отсе ті

непомітні стежки, котрими російська отру-
являє ся до нашого народного організму, ви-
кликуючи такі невідрадіні явища, як україн-
ською мовою, а в російській душі писані опові-
дання одного з наших найбільше таланови-
тих письменників, як часто російські виступи
деяких наших критиків, як істинно-хуліган-
ські практики в деяких товариствах, як напади
на заслужених людей ізза марниць і т. д.
і т. д.

Боронім нашого народного, українського
духа від московської зарази і коли хочемо бу-
ти незалежні, бережім перше всього нашої
духової незалежності, бо раби чужої
культури не добудуть незави-
симости для рідного народу.

І як раз тому тішимо ся щиро, що в на-
родній нашій печаті сей визвольний клич
з під ярма російської культури починає луна-
ти раз то голосніше.

Християнство а соціалізм.

Написав о. Стефан Білинський, гімна. катехит
в Жовкві.

(Дальше).

Ще лучше і основніше пізнаємо соція-
лізм, як між ним а християнством поведемо
паралель себто порівнаємо соціалізм, его
вплив, значіння і ціль із силою, значінням, ці-
лістю і впливом християнства у світі і в на-
родах. Як соціалізм так і християнство ма-
ють ось тільки в собі спільного, що одно і
друге громадить під своїми прапорами люд-
ство; — християнство під знаменем хреста
і з написом: „сим побідив — in hoc vince-
mus“, соціалізм під знаменем революційно-
го прапора з окликом: „воля, рівність і бра-
терство“. Значить ся: соціалізм і християн-

ство дадуть очеркнути ся як два суспільні
товариства, у яких громадить ся, лучать ся і
гуртують в одну, спільну, моральну цілість
люди для осягнення товариством зазначеної і
поставленої цілі. Та усі людські товариства
різняють ся між собою а) початком, б) цілію,
в) середниками, г) діяльністю, д) успіхами.

Як підійдемо ближше до соціалізму і
до християнства, як кинемо критично оком
на одно і друге те суспільне ведіння або
організацію людий, відразу ударить нас в
очі ріжниця і то в усіх напрямках, відтінках,
змаганнях як одного так і другого товариства.
Між одним а другим товариством виросте
зараз така пропасть, що нічим і ніяк нам і
вирівнати і загатати.

Християнсько-католи. Церков, як відомо
з шкільного катехизма, є то збір усіх право-
вірних християн, що визнають, одну, святую
і величю науку, яку голосив Христос та й
Гро сьв. апостоли, приймають усі святі тай-
ни, ось ті середники божих ласк, у яких кріє
ся живе душі, а вкінці підчиняють ся прика-
зам голови, папи римського, узнаною его
правдивим і видимим заступником і Намі-
сником Христовим на землі.

Соціалізм се знов табор, аложенний із
усіх „вільнодумних“ живел, що всіма силами
намагають ся 1) усунути усяку релігію із су-
спільного життя, укриваючи ся при тім і за-
славляючи ся викрutom „релігія се чисто при-
ватна річ“, 2) намагають ся знищити прива-
тну власність на основі соціалістичної про-
грами, що вся земля, копальні, сирі виробы,
варстати, машини, знаряди і гроші мають бу-
ти спільністю держави роз. соціалістичної,
3) намагають ся усунути і свирятати всяку
власть, бо після постанов соціалістичної ідео-
логії одинокою і дозволеною формою пра-
вління може бути одна лише республіка, як
от у Франції, 4) соціалізм намагає ся розби-
ти родинне життя тим чином, що розпинає ся

Мість.*)

„Гей! Є там хто?... Втворіть ту кучу
І вилізайте з берлогів!
Бо — до сто — сот! Я вам розтручу,
Й розмечу ту ворю борсучу!
Втворайте! — най не трічу слів!

Позаклададо?... Хлопці живо!
Багнет, то ключ до всяких брам!“
Трах... трах... вже в хаті. Буде жниво!
„Газдине! Хліба став, м'ясиво,
Внеси вина барилку нам!“

„Панове, ласки! Я забула,
Як м'ясо їсть ся, а вина,
То, щоби так здорова була,
Щоб я весь дим перевернула,
Краплина, чи знайдесь одна?“

„Брехливий нарід. Не боїть ся
Гнівоти Бога, Гей! Беріть
Єї на спит!“

„Змилосердіть ся,
Панове вої! Ось дивіть ся,
Недужа мати, син, — пустіть!“

„Пустити? Підійди немного,

*) Перед кількома днями читав я в ча-
сописах про страшну месть Альбанки на серб-
ській воєнній ватазі. Не маючи під рукою того
опису, щоби переложити на нашу мову, по-
даю зміст у власній віршованій формі.

Б. Лелкий.

Ми випустимо з тебе дух.
А що? Пече?... Кажі небого
Де хліб, вино? Бо з тіла твого
Ми зробимо оден пампух!“

„Панове, ласки! Я сховала
Для мамі трохи дичини.
Она так тяжко хорувала,
Дивіть ся, з сил цілком опала,
Дивіть ся! Важ також сини!

Подумайте, що рідна мати
Благає їсти, а у вас
Нема нічо, щоб їй подати —
О! сто раз лучше є сконати,
Як мучитись в сей песій час...“

„Казання?... Ту не є святиня,
А ти не піч, не вірні ми.
Таж то село, а не пустиня,
Тож ти в тій хаті господня,
Конечно ти нас угости.“

І випускають з рук побиту,
Розхристану, бліду, мов мрець.
Закинула на себе свиту,
Підняла голов гордовиту
І вільно сходить в погребіць.

За хвилю виїшла. Під пахою
Колач, в лівій руці держить
Козля завуджене; правою
Піддержує над головою
Вино у збанку. Вся горить.

„Ось вам вечера, люди добрі.
Що маю, то і подаю.

Сідайте, лицарі хоробрі,
І поживайте! Будьте добрі,
Простіть неслухняність мою.

Тепер такі часи погані,
Така непевність, вічний страх.
Ми сидимо, як на вулкані,
Тревожать нас драбуги пані...
Простіть!... Ось вам вино в чарках!“

Піднесла вождови. Знід лоба
Вплив у неї зір, глядять.
„Газда повинен перший хроба
залити. Військо не худоба,
Встанови не будем ломити!“

Газдине — перша пий! Чорт знає,
Яке ти нам даш вино...“
Взяла... здригнулась... мов не знає,
Що з чаркою зробити має...
Вплила зір мутний в вікно.

Як той орел, що серед бурі,
Повисне в хмарах, так она
Руйни видить скрізь понурі,
І клуби диму, темно-бурі,
І всьо, що вдіяла війна. —

І кличе: „Пю за вашу славу,
За вашу молодецьку честь,
Та ще я пю за ту кєрваву
З відвічним ворогом розправу,
За слєзми, кривду і — за месть!“

До уст піднесла — „роковтнула,
І чарка з рук до рук біжить.
Усі хвалять, що добра була,

Та ще та чарка не вернула,
Як вожд зринаєть ся, кричить:

„Не пийте більше, люди, пробі!
Та відьма потроїла нас.
Палить мене, палить в утробі,
Огонь пекольний чую в собі,
Ратуйте, люди, поки час!“

„Ха-ха! Ха-ха! Запізно, пане!
Не сердьте ся — даремний гнів.
Хто впив ся тим вином — не встане.
Як завтра сонце в хату глине.
Побачить в ній самих мерців.

Ось вам той пир! Ось вам заплата
За мій жіночий сором, честь,
За мужа смерть, за кривди брата!
Се жертва угостила ката —
Ха-ха! Ха-ха! Солодка месть!

Беріть мене! Беріть на муки!
Рубайте тіло — все одно!
Он — чувте? Вже крачуть круки,
Вже з ліса злазять ся звіврюки
Вже біла смерть глядять в вікно...

Всі ми помремо! Всі помремо!
На завтра ту — при трупі труп.
Посеред мук конати мемо,
Й проклин з собою заберемо —
Ось ваше живо, ось ваш луп!“

за т. зв. вільною любов'ю, хоче отже підорвати мораль в родині і суспільній житю, б) своєю реформою накладає на школі і усім суспільностям в той спосіб, що захиляють грубий матеріалізм і моністичні „чесноти“, а кидає на ненавистно на євангельську правду в імя „вільної школи“ і „вільної думки“.

І питаю тепер, чи може католик із здоровими християнськими переконаннями бути соціалістом? Та ж соціалізм і християнство се справді, як сказав Бебель, вода і огонь! Один світогляд перечить другому, одна програма є запереченням другої, один табір стоїть в воєнній і бовній поготові проти другого! Соціалізм і християнство стоять на розбіжних дорогах і не лише, що з собою не мають нічого спільного, але як раз ізва тої причини йдуть приступом проти себе та борються о се завзято, котрий табір загорне під свій табір і під свою керму людство — соціалізм чи християнство?

В західних краях Європи кожний горожанин нині вже рішений і свідомо зачисляє ся до одного або другого табору, зв. є або здекларованим членом католическої Церкви або її ворогом. І ми стоїмо вже певно на передодні рішального бою і повинні вибрати одно з двох: або християнський табір або соціалістичний. Або стоїмо під хрестом, або йдемо проти хреста! Або вибираємо дочасність або вічність!

А з тої причини нам слід пізнати як найосновніше християнство, его єство таї его ворога — соціалізм. В горі ми вже подали дефініцію на християнство і соціалізм і оба табори назвали ми суспільними товариствами. А тепер придивім ся, яка різниця заходить між одним товариством а другим, між християнством а соціалізмом.

Головних і суцїх різниць є п'ять: що до початку, що до цілі, що до середників, що до діяльності і що до успіхів.

1. Що до початку: Християнство, як сама его назва вказує, виводить свій початок від Божого Сина, Христа, є отже ділом і плодом самого Бога. Оно має продовжати посланництво свого Божого Основника аж до кінця світа і хто стоїть при нїм, стоїть твердо на непоколюбимій скалі, бо має приют і спокійний захист — гейби серед потопа в кораблі — Ноя в Христовій Церкві, о основі якої розбивають ся усі філії і бурі ворожого світа.

Чи ж може з такою силою міряти ся соціалізм? Хиба ні! Що ж то є соціалізм? Прямка і людська видумка! Як кожне людське діло і людський твір, хоч би як геніальний, мине ся і затре ся в часі, так і соціалізм. Хочби не знати як у гору підвели ся струї і філії соціалістичних течій, хочби не знати, яких вершин досягли, нічо се, наваряд — можна бути певним, що навіть так виміряне щастє і поводженє було би певним знаком упадку соціалізма після того закона, на основі якого падали усі земські, світлові, великі держави і то як раз в хвилі свого найкрасшого розцвітту і розвитку.

А тепер возьмім під увагу цілі: Цілю християнства є як найідеальніша девіза, бо обнова і спасенє цілого людства. Для тої цілі Христос умер на хресті і для тої цілі до життя покликав найкраспу на землі інституцію: католицьку Церков. В тій Церкві немов в скарбниці своїй зложив Христос усі благодатні скарби, які у свого Отця Небесного для людства виведнає і в той спосіб вивідував її як яку невісту у всі середники, а передовсім передав їй аж три уряди — учительський, священничий і царський, щоби в імені свого Божого Основателя могла непомилно людство учить, при помочі священничого уряду рани людства гоїти, а при помочі царського, найвищого уряду, людство пасти і до небесної цілі, вітчизни провадити. Через те Церков після слів св. Ап. Павла „є стовпом і утвердженням правди“.

(Дальше буде).

3 угорського союму.

Вчера від самого рана заняло військо головніші точки Будапешта. На площі перед соймом уставлено відділи піхоти і кінноти. Власті постарали ся, щоби непокликаним живлам унеможливити доступ до соймового будинку. Більшість членів сторонництва праці була вже в соймі перед 9. год. рано.

О 10. год. отворив гр. Тісса засіданє. До-

окола предсідника устали ся на естраді молоді послї сторонництва праці.

О 10:30 год. явили ся в кульорах опозиційні послї і ждали на початок нарад над предлогодю про виборчу реформу. По полагоді закона про учительські платні забрав голос звітник Немец, щоби отворити розправу про виборчу реформу. Зараз по перших его словах прибув на салю гр. Апоні і записав ся до голосу як перший бесідник. Лишив ся він в салі, а инші опозиційні послї були в кульорах і ждали на се, щоби забрав голос Апоні.

О год. 3/4 на 12. покінчено дискусію над предлогодю в справі учителів і прийнято є в загальній і подрібній дискусії.

По сім розпочали ся наради над предлогодю про виборчу реформу. Перший забрав голос референт, а по нїм гр. Апоні. В хвилі, коли Апоні почав говорити, вийшли до салі опозиційні послї в числі 100 і заняли свої місця. Гр. Апоні заявив, що поява опозиції на салі не значить, будьто би она змінила своє становище, бо не буде і на дальше брати участі в нарадах доси, доки не буде привернений в палаті нарушений правний лад. Бесідник забрав голос виключно в тій цілі, щоби звернути увагу більшости, що не випадає полагоджувати так важної і основної справи, як виборча реформа, при неприсутности опозиції в палаті. Бесідник зазначає, що дня 4. червця 1912 р. нарушено в палаті правний лад. Доки не буде привернений сей лад, поступованє більшости є аномалією, хоча на виї всьо виглядає немов законне. Відтак обговорював гр. Апоні правительственну предлогу про виборчу реформу і вказав, що вже вимаганий вік 30 літ викликав в цілім краю велике розгорячкване. Нинішні наради над виборчою реформою є з оглядом на загальне розгорячкване шкідливі. Найлучше було би розв'язати сойм і розписати нові вибори на основі старої виборчої ординації. Нові вибори вияснили би положенє як що до правительственного начерка про виборчу реформу, так і що до становища опозиції. Коли би великі маси, які готували ся до демонстрацій, послухали ради бесідника, здержали би ся перед наслідками насильства. Опозиція складає св'ятотчу присягу, що не змінить свого становища в справі виборчої реформи, але і на дальше буде стреміти до переведення реформи, але такої, яка дійсно розширяла би виборче право. В нарадах сойму доси не буде брати участі, доки не буде привернений правний лад.

Скінчивши свою бесіду гр. Апоні вийшов серед окликів опозиції: „Ельєн“ з салі, а за ним всі опозиційні послї. На салі лишилась лише більшість.

Предсідник кабінета, др. Лукач, позитав появу опозиції в салі як признаку, що при помочі свистаків, сурм і інших інструментів не можна перевести дискусії в парламенті. Хоча гр. Апоні перечив, наче би говорив мєторично про правительственну предлогу, се однак так є, говорив мериторично, в чім бесідник бачить вельми потїшаючу прояву, яка дає надію, що опозиція змінить своє становище і возьме участь в нарадах сойму. Гр. Апоні хибно покликуював ся на випадки з дня 4. червця 1912 р., бо ті випадки були наслідком сего, що опозиція надуживала правильник Спосіб, що з причини виключення одного посла, має вийти з засідання вся опозиція, є прямо не річевий. Се не буде виною більшости, коли наради над виборчою реформою будуть вести ся в тій палаті без присутности опозиції. Бесідник не бачить потреби розв'язуваня сойму і розписуваня нових виборів, як сего домагає ся опозиція. Коли опозиція не буде брати участі в нарадах, тоді більшість сама полагодить предлогу.

По нїм промовляв ще п. Юрій Лукач, почім засіданє замкнуло. Дальше нині.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Перед миром.

Розоруженє.

Приготовленє до розоруженя на границі Галичини вже пороблено. Міністерство війни

поручило командантам, щоби видали відповідні розпорядки, так, щоби в відповідній часі могло бути зараз переведенє звільнюванє жовнірів. Зелізняці є до сеї акції зовсім приготвлені. Люди зложуть оружє і одяг в свої комендах або осідках стаціонаваня. На перший раз звільнять 30.000 жовнірів. На полудни (в Боснії, Герцоговині і Далматії) нічо не уляжє зміни, лише у флоті будуть переведені певні обмеженя.

„Русс. Молва“ доносить, що нині буде виданий в Росії урядовий указ про розоруженє.

З Петербурга телеграфують до „Local Anzeiger-a“, що Росія звільнить резервістів дня 14. марця.

3 воєнного видна.

„Vossische Zeitung“ подає загальне число болгарських втрат від хвилі відновленя війни. Сї втрати досягають 10 тисяч людей.

Комендант Скутарі звернув ся до черногорського генерала Мартіновича з просьбою о присланє ему санітарних середників і бандажів. Королева Мілена поручила вислати значну скількість бандажів і санітарних середників, а черногорський парламентар перевіз їх човном до Скутарі.

Справа закінченя мира.

З дипломатичних кругів довідує ся „N. W. Abblt“, що всі мирові умовини, подавані дньовниками, не основують ся на правді, бо умовиня мира не подає ще до підома великодержавам.

Великодержави переговорюють покищо в справі спільного кроку у балканських держав. Сей крок має полягати на запиті, чи балканські держави признають посередництво великодержав, яке вийшло з почину Туреччини. Великодержави займають ся також з чисто людських зглядів справою дозволу цивільному населеню опустити Адрианополь, Скутарі і Яніну.

„Local Anzeiger“ дізнає ся, що Франція рішучо противить ся, щоби Туреччина заплатила яке небудь воєнне відшкодованє, бо се рівнало би ся фінансовій руїні Туреччини. Лише домаганя союзників що до півострова Галіполі могли би великодержави уважати як поважне домаганє, яке надавало би ся під обговоренє.

Збір амбасадорів в Лондоні має вже формальну просьбу Туреччини о посередництво. Здає ся, що се посередництво наступить в дорожній збірній ноті. Порта не означила доси ніяких умовин. Є можливе, що прийде до нового розему.

Урядовий сербський орган „Самоуправа“ стверджує, що Туреччина прийшла вже до пересвідченя, що закінченє мира є необхідне. Ся справа наслідком молодотурецкої вохобної представляє тепер для Туреччини величезні труднощі. Союзники не вдоволять ся вже відступленєм Адрианополя Болгарам, але будуть домагати ся відступленя Скутарі Черногорцям, а Яніни Грекам, а крім того лишає ся ще до полагоди справа Егейських островів і воєнного відшкодованя. Туреччина не була бинині в такім клопоті, коли би була послухала порад великодержав.

Всі послї великодержав в Софії одержали вже інструкції. Нині предложуть єї послї болгарському правительству своє посередництво в мирових переговорах і будуть радити Болгарії, щоби скоро закінчила мир.

Альбанський зїзд.

На полудневім засіданю альбанського зїзду в Трієсті по відчитаню нових депеш і привітних листів, забрав голос представник альбанської колонії в Боканачо біля Задару (в Далматії) Герба і осудив поведенє Греції, яка з помочю Альбанців добила ся свободи, а тепер відплачує ся такою невдячностю. Бесідник дальше промовляв за удержанєм місцевини Плява і Гусніє при альбанській державі.

Дервіш Гіма заявив, що для Альбанії рішучо краще було би, щоби межувала з Болгарією, бо Сербі і Греки змагають до того, щоби вигубити альбанське живло. Також Фан Ноллі підчеркнув бажанє, щоби Альбанія межувала з Болгарією, а не з Сербією і Грецією. Князь Гіма заявив, що Альбанія мусить обняти чотири вілясти. Опісля висловив цісареві Франц Йосифови та італійському королеви подяку за попєртє альбанської справи. В друге виступив за осягненєм мети з оружєм в руках.

Опісля член тимчасового правительства у Вальоні Крісто Мелезі, якому удало ся прордерти через блокаду Вальони, грімко повитаний зібраними, висловив привіт від тимчасового правительства у Вальоні. Абдуляг Ефенді промовляв за тим, щоби також Монастар прилучено до Альбанії.

Дервіш Гіма на основі географічної карти вияснив домаганя Альбанців, після чого відпоручник румунської колонії в Бостоні др. Батарі вніс, щоби вислано просьбу до цісаря Франц Йосифа, італійського короля і короля Румунії, щоби підпомогли Альбанію в єї прямованю до влученя всіх чотирох вілястів до нової незалежної держави. Вкінці католицький парох Врдіца просив предсідника, щоби вислав просьбу до збору амбасадорів в Лондоні, о знесенє блокади Вальони і о призвіл на підпомогу містам Скутарі і Яніні, бо на случай здобутя сих двох міст ворог уладить в них різню.

Вчера по полудни радив зїзд дальше. Член тимчасового правительства Крісто Мікса говорив про предметове становище Альбанців в часі війни. Італійський Альбанець Чізолі представив судьбу Альбанців від часу російско-турецкої війни. Протестував проти поступованя балканських держав, які виступають ворожо не проти Туреччини, лише проти Альбанії. Пригадає, що Скутарі боронять так хоробро не Турки, лише Альбанці. Альбанський наїд належить до культурних народів, дав Європі багато учених людей, а одній Туреччині дав 24 великих везирів. Неправдою є, немов би Альбанці не мали національної свідомости.

Альбанець із Скутарі Яковіч запримітив, що коли би не Альбанці, то не прийшло би було до війни балканських держав в Туреччину.

Італійський Альбанець Точчі закінув, що на зїзді говорять ся за багато бесід. Альбанія не хоче бути зависимою ні від Австрії, ні від Італії, хоче бути самостійною державою, остаючою під обезпекєю великодержав. Бесідник закидує недостачу народного характеру на зїзді і каже, що промовляло за багато чужинців. Предсідник перериває Точчі-єму і заявляє, що зїзд відбуває ся тому, щоби великодержави пізнали домаганя Альбанії.

Точчі зрікає ся дальшого голосу і серед протесту оставляє салю.

Альбанець Шантай бей підносить оклик в честь будучого володаря Альбанії. Сей оклик всі повтаряють, а предсідник висловлює надію, що вже в найближшій часі будуть могли Альбанці повитати свого володаря окликом: ура! — На сім засіданє замкнуло.

Альбанський зїзд рішив односторонно переслати державним канцеляриям великодержав резолюцію, в якій висловлює подяку великодержавам за те, що Альбанія одержала незалежність і просить їх, щоби розпочате діло можливо скоро покінчили. Резолюція підчеркує життєвий інтерес Альбанії в знесеню блокади і воєнного стану, вкінці вказує на можливість розвитку Альбанії. Опісля ухвалено всі поставлені в часі дискусії внески, почім серед окликів в честь Альбанії, свободи і тридержавного союзу зїзд замкнуло.

Балканські відгомони.

Черногорський король Микита доніс телеграфічно петербурзькому дописцеві париского „Figar-a“, що нічо не може змінити становища Черногори в справі Скутарі. Населенє і король є в тім односторонні, що справа Скутарі є для черногорського королівства справою життя і смерти. Супроти того, що Черногора втратила колишє Катаро, а опісля Босію і Герцоговину (!) мусить тепер домагати ся міста Скутарі як відшкодованє за всі понесені жертви. Ми порішили ся — пише король — здобути Скутарі і боронити сеї добичі аж до останної каплі крови.

Румунія супроти Альбанії.

„Новое Время“ довідує ся, що Румунія є готова приобцяти тимчасовому альбанському правительству річну підпомогу 2 мільони франків під умовиною, що в школах будуть учить по румунськи. Румунія є готова також прийняти альбанських вихованків до військової академії в Букарешті.

Ворохобня Альбанців.

„Alb. Corresp.“ доносить про вибух ворохобні Мірдитів і Малісорів проти Черногори і Сербії.

Румунсько-болгарський спір.

Півурядова румунська „Politika“ звіщає, що вчора переговорював французький посол з румунським правительством в справі спору з Болгарією. Іменем правительства заявив Майореску, що Румунія годить ся на вмішане великодержав.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Евгена; римо-кат.: Виктора. — В п'ятницю: руско-кат.: Петра і Анастасії; римо-кат.: Томи.

— Щедрий жертводавець. Амер. „Свобода“ доносить, що о. П. Полятишин, парох в Новім Йорці, зложив 1.000 К на галицьку „Рідну Школу“.

— Музичний музей. Виділ тов-а „Львівський Боян“ приступив до заснованя „Музичного музею“, в яким хоче зібрати рукописи і доси не видані ще твори, в першій мірі наших композиторів. Мабуть не буде зайвою річчю піднести, з як великими труднощами стрічати ся мусять історик нашої музики, наколи мусить сам збирати весь матеріал, з часта курсуючий в лахах переписих, або що гірше ще, мусить опанувати ся перед евантуальністю, що якогось твору нема, бо він лежить забутий в порохах у когось на стриху. Звертає ся з горячою просьбою до прихильників нашої музики, щоби були ласкаві переслати заховані в себе манускрипти хорів, інструментальні або унікати деяких наших видавництв. Навіть приватну переписку поодиноких наших композиторів, яка могла би кинути світло на їх біографії, як також староцерковні нотні книги, або і старі інструменти, просить ся вислати на руки тов. „Львівський Боян“ Львів, Ринок ч. 24. (до рук бібліотекаря).

— Нова міська рада Львова збрала ся вчора на друге з черги засідане, на яким верифікаційна комісія складала звіт. Іменем її промовляв др. Шляйхер. Зазначив, що праготворення до виборів відбули ся після приписи міського статута. Первісний спис виборців обнімав 15.707, а по рекламациях число виборців зросло до 15.806. Не доручено легітимаційних карт 1.012 виборцям, з причини неточних адрес. Дальше зв'язки зазначив, що в VIII. салі член скрутаційної комісії п. Смуліковський закинув другому членови тої комісії, п. Подульці, що повичеркував імена д-ра Ашкеназового в листах руских і „реформи міської господарки“. Проти виборів не внесено протесту, лише Русини внесли писмо (з підписами п. Ол. Пісецького і тов.), в яким протестують (отже був протест!), що на 100 радних нема ані одного Русина. Руский протест комісія лишила без відповіді, бо, як казан др. Шляйхер, приписи що до складу міської ради під народним оглядом не постановляють нічого, тому невивабранє ніодного Русина не може бути причиною уневажнення вибору. Референт поставив вкінці два внески: 1) що узнає ся переведений вибір 100 радних на 6 літ ваяжним і 2) що рада відкидає протест Русинів. Оба внески рада ухвалила.

— Виходить у Львові глупенька газетка ніби-гумористична, котрої редактор з недостачі власних дотепів, черпає цілими пригорщами дотепи з польських „Сьмігусів“ і „Боянів“ а відтак сердить ся, що ніхто не хоче платити за передруки. Ми би не згадували про сю запечатану ніби-гумористичну бібулу, бо подібних видавництв, дотепних хіба тим, що зберуть передплату і перестануть виходити, ми вже много бачили, але той свисток чіпає ся, як паний плота, нашого днявника і думає, що вдала ся йому невзати яка дотепна шутка. А тимчасом вишкварений ним „дотеп“ свідчить, що редакційна пипка вже від першого числа завела і замість молока дає гноївку...

— Нові скандали між русофілами? Між москвофілами веде ся тепер глуха борба, бо побіч двох ествующих вже фракцій новокурсної і старокурсної творить ся ще третя соціалістична. Більшість сеї оригінально-соціалістичної фракції становить університетська молодь, хоч приступило до неї і декількох старших людей. Покинуто органом сеї фракції є „Новая Жизнь“, але, як зачувати, одностуді сеї фракції, які перебувають тепер в Пе-

тербурзі, старають ся о фонди на видаванє тижневника. Нова організація має небавом відбутися свої збори, однак проби нанязаня зносин з російськими соціалістичними кругами не вдали ся. Російські соціалісти мають вже вироблену думку що до галицького москвофілівства.

— На медичнім виділї львівського університету перервано виклади з причини бійок між Поляками а жидами. Провід між польськими медиками ведуть, очевидно, всеполяки. За якихсь там жидівських страйколомів з Варшави розгоріла ся борба між медиками. Говорить ся зазначити, що між львівськими медиками є аж 40% жидів, переважно сионістів. Вчорашнього дня стерегла медичних заведень піша і кінна поліція. На подвір'ю було до пів тисячі академиків, польських і жидівських. Часом приходило між ними до острих визовів на слова. Коло полудня молодіж розійшла ся. На вчорашніх вечірних зборах „Kola medyków“ ухвалено протест проти вмішуня жидів до справ „польського“ університету, і зажадано привернення викладів. Львівський університет має „щастє“ до заверух.

— Плякати рідну мову. В ньюйоркській часописи „Нью Йорк Джорнал“ читаємо: „Родини походження не-американського повинні учити свої діти своєї матерної мови. Грожаки сего краю, не роджені в Америці, не повинні аміновати своїх назвищ на американські, по перше ддятого, що се їм не принесе найменшого хісна, по друге, що оно навіть не дуже то чесно. Если володіти яким заграничним язиком, обовязком твоїм є научити діти твої сего язика. Школа научить дітей твоїх по англійськи, ти научиши їх знова своєї матерної мови. А кож роблять Русини або Поляки американські під тим зглядом? Они не дбають за свою мову, соромлять ся її, не зважають на се, коли діти дома говорять тільки по англійськи, а дуже часто родичі самі в розмові з дітьми послугують ся англійською мовою“. До сего додає амер. „Свобода“ таку замітку: Англійська часопис мусить витикати нам наші похибки. Чи то не сором? А з другої сторони, чи Америкапці не мають рації, коли нами погорджують? Пошануй сам себе, то й другі тебе пошанують.

— Платня дяків в Америці. О. Добротвір, парох в Cleveland, O., оголошує в амер. „Свободі“, що потребує дяко-учителя. Платня місячно 40 долларів, бічні доходи, вільне мешканє, світло і опал (на наші гроші поперх 300 К місячно). Вимагає ся сильного голосу, знання веденя хору і рускої школи (2 год. денно). Несогірша посада!

— На тему дня. З дивними чувствами стрічає „наш чоловік“ надходячу весну. На дворі сіро, хоч світ біліє, а на душах ще сіріше. Коби хоч які сензациї, а ту телеграми від кількох днів раз у раз товчуть: не буде австро-російської війни, а на Балкані полягали змучені противники відпочивати. Кілько то людців тішило ся, що леда-день буде щось нового, може гарного або й негарного; ставлено вже заклад, що, мовляв, поспідаємо за тиждень на Хрещатику в Київ, а добр. Пурішкевич оголосить себе українським революціонером. Йшли тихі пошепоти про повстанє проти Росії, а п. Ц. замовляв собі золотий пірнач інспекторський українського війська. Всілякі гімназійні „екстеріясти“ надіяли ся, що за заслуги около України випишуть їм без іспиту свідоцтво зрілости — ну, а „вічні правники“ бачили себе вже „по іспитах“. Солякий сон — гарні надії щезають із втікаючою зимою.

Політика ніби не спить, але й не верещить. Подумайте, минають тижні без одного (дословно) віча. Радикальний отаман, збуджений такою політикою, написав статю до „Zeit-ung“ по 10 сот. від стрічки і кілько лиш побачив нуль на коронах, стільки тисяч козаків „написав собі“.

Конець кінцем, не маючи охоти переповідати думки шанов. читачів, раджу всім, кому „эле“, щоби чим скорше втікали на Балкан, бо там постріляли ся люди і є дуже багато місця до „ділани“.

— Гробниця Сьв. Отця. Сьв. Отець, Пій Х. вибрав собі недавню після традиційного звичаю своїх попередників, місце на свою будучу гробницю в церкві св. Петра, де спочивають тіла майже всіх Сьв. Отців. Гробниця буде дуже скромна: стінна нижа так велика, щоби могла помістити звичайну домовину. Буде она аж до смерті Сьв. Отця замурована цеглами, почім замість цегол має бути

вмурована мармурна таблиця з відповідною написню.

— Сніговії. З причини снігової здержано рух особових поїздів між Новим Лупковом а Тісною імовірно на дві доби.

— Напад опришків на двір. З Конгресівки доносять про ось який сьмільний напад опришків на двір в Біловодах, грубешівського повіта, в майні Ядвіги Чахурскої: Оноді вечером заїхало перед двір двома возами 8 опришків; чотири з них полишили ся на подвір'ю, щоби пильнувати двірську службу, а чотири з бравнінгами в руках і з мавзерами на плечах пішли до пекарні. Тут застали они 11 осіб служби і всім приказали, крім льокаля і покоївки, вийти до бічної кімнати, де їх замкнули і полишили на сторожі при дверях одного з поміж себе. Три інші забрали з собою льокаля і покоївку і вийшли до ідальні, де сиділа при столі п. Чахурска. Опришки звернули ся до безборонної з револьверами і зажадали видачі грошей, срібла і вартісних річий. Чахурска не втратила зимної крові і відповіла, що гроші їм дає, лише просать, щоби опришки пошанували єї памяткові річи, які їм не принесуть великого хісна, а для неї, як родивні памятки, є дорогі. Опришки однак зажадали всего. Один з них, імовірно ватажок, сказав: „Вже і так прийшли ми тут за цізю, се ми мали зробити о много скорше!“ Не вдоволивши ся грішми в квоті 800 карб., опришки перетрусили весь дім. Позабарила всі річи — не попадади навіть родинних памяток — завязали все в мішок і відіхали. Відізджаючи загрозили двірській службі, щоби не рухала ся з місця до півночі. Коли один зі служби хотів піти в село і скликати мешканців на поміч, засипали єго опришки стрілами і покалічили єму ноги. Раненого відвезено до шпиталю в Люблині.

— Зріст ціни вугля. З Катовиць доносять, що з причини великої недостачі вугля і коксу з рівночасним великим запотребованєм так, що зужуть на роки 1913. і 1914. після дотеперішних вже умов зі сторони заграниці значно переступає звичайну продукцію, ідуть ціни вугля постійно в гору. І так після ухвали зборів коналені, теперішні зимові ціни вугля ішають ся через літній сезон без зміни — а з днем 1. вересня с. р. наступить дальша підйіжка від 6 до 10 мзрок на 10 тонах. Ся незвичайна недостача вугля є зрозуміла також і тому, що Англія не може по минулорічнім великим страйку вдоволити на дальше вивозови вугля.

— Недостача офіцерів в італійській армії. Італійський міністер війни дав оноді в парламенті ось яке вьясненє в справі недостачі офіцерів: в піхоті не достав підчас мира 400 офіцерів, для яких є назначені платні в бюджеті, в артилерії також 400 офіцерів, а в інженерії 10. Зате кіннота має повний стан офіцерів. Міністер війни заявив однак, що єї недостачі будуть при помочи заряджень, які видає (прискорені офіцерські курси, активованє резервових офіцерів і аванси на офіцерів тих здібних підофіцерів, які відбули останню кампанію в Африці) покрити щойно в часі чотирох літ, бо в наслідок побільшення артилерійних відділів треба буде обсадити ще 250 нових місць.

— Землетрясенє в Бадені. В п'ятницю рано дало ся відчути коло 5. год. в цілїм Бадені сильне землетрясенє. Рівночасно наступила нечаяна зміна в воздуху. В Чорноліських горах настав острый мороз і падає сніг. В долинах знова є лагідний воздух.

— Немила подія в віденській двірській опері. Оноді виставляла згадана опера „Гугенотів“. Яко головна особа мала виступати співачка Вайдт, по полудни однак дала она знати, що не може обняти своєї ролі, бо чує ся трохи недужою. Директор опери, Грегор, не хотів вже відкликати опери, лише хіснуючи з побуту у Відні співачки Ярно, жінки капельмайстра опери в Ціріху, яка співала в тамошній опері від трох літ, запитав єї, чи не обняла б ролі Валентини. На се відповіла співачка, що ту ролю вже співала в Ціріху і радо обійме єї у Відні. Фортепянова проба з віденським капельмайстром випала зовсім добре. Необережний директор не повідомив публіки про зміну співачки. Коли театральні гості побачили на сцені не артистку Вайдт, але чужу, почали пскати і сьміяти ся, що, розуміє ся, поділяло на Ярно пригнобляючо. Она перестрашила ся так, що не могла зовсім співати. В театрі постав великий несупокій — а случайно була присутна також і архієпископ Ізабеля. В авантурах брали участь не ли-

ше галерія, але також льожі і паркет. Артистка попала мов в божевільє. Коли хотіла відібрати собі житє, спроваджено ратункову поготову, яка відвезла п. Ярно до приватного дому божевільних др. Світліна. Несчастлива так переняла ся сею подією, що забула навіть, де мешкає.

Др. Ярослав Гординський.

Повне виданє писань Маркіяна Шашкевича.

(Писаня Маркіяна Шашкевича Визав Михайло Возняк у Львові, 1912. Збірник фільмольоґічної секції Наукового Товариства ім. Шевченка т. XIV.)

Під отсим заголовком появило ся недавнє збірне виданє писань Маркіяна Шашкевича, зладженє д. Михайлом Возняком. Виданє вийшло під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка, отже маємо право вимагати від него сего, чого взагалі вимагає ся від наукового видання творів якого небудь письменника, а саме: повноти, критичности й поправности. Поглянемо, чи праця д. Вєзняка відповідає отсим вимогам.

Передовсім замітимо, що виданє сильно опізненє. Замість появити ся в ювілейнім 1911. р., оно знайшло ся в руках публіки щойно з початком 1913. р. і вже хотьби з сего приводу мали би ми право, сподівати ся взірцевого видання. Так однак не є.

Книжка (294 сторін друку великого формату) складає ся із отсих розділів: Кілька слів про видаванє Шашкевичевих писань і їх хронологію (стор. III—XXI); I. Поетичні писання. А. Ориґінальні (стор. 1—21); Б. Переклади (стор. 21—68); II. Провози писання. А. Ориґінальні (стор. 69—92); Б. Переклади (стор. 93—147); III. Читанка (стор. 148—199); IV. Писання у польській мові (стор. 200—227); V. Листи М. Шашкевича (стор. 228—233); VI. Рукописні відміни (стор. 234—254); VII. Відміни перших видань (стор. 255—281); VIII. Походження текстів видання (стор. 282—290); До кореспонденції М. Шашкевича (стор. 291 до 294).

У списі розділів належало би ще додати одну, досить поважну рубрику: спис похибок і неточностей на стор. XXIII—XXIV, яка обіймає до пів сотки поправок. Зазначимо в горі, що сих похибок далеко більше, бо є їх кілька соток — як се покажем незабаром.

Перейдїм до подробиць.

Пригляньмо ся вступній статі. Она писана в дуже пристраснім тоні. На кождім кроці стрічаємо незрозуміле для спокійного читача подразненє, яке робить дивне вражєнє.

Кому в статі д. Возняка не дістало ся! Найбільше виганьблено д-ра В. Щурата (бо хіба тільки ганьбленєм можна назвати замітку на стор. XXI), опісля йде обширна полєміка з д. М. Тершакивцем, а вкінці дібрав ся д. Возняк й до мови смиренної особи. Там-ті оба нехай боронять ся самі, а я буду говорити pro domo sua. Тільки для ліпшого схарактеризованя поступованя д. Возняка зазначу ось який комічний випадок, що лучив ся єму.

На стор. 291. пише д. Вєзняк дослівно: „Між листами 1 і 2 має бути ще лист до матери, який надрукував уже Тершаковець у „Причинках“. Тому, що на „Причинках“ не опер я ні одного тексту, тільки на автоґрафах, уйпов сей лист мові уваги, бо єго автоґрафу я ще не найшов. „Отся замітка не потребує коментарів.“

Повертаючи до мови власної особи, наведу передовсім відповідні слова д. Возняка.

На стор. XV—XVI. пише він: „Звідомленє коломийської гімназії в 1911. р. принесло навіть в заголовку „Невідомі писання Маркіяна Шашкевича“, які „написав др. Ярослав Гординський“. „Щасливий припадок“ допоміг єму (себто мені — Я. Г.) „роздобути хоч не ориґінальні рукописи, так принайменше достовірні відписи з рукописів Маркіяна Шашкевича“.

Зазнайомивши ся з лікарем д-ром Ол. Козакевичем у Коломиї, переглянув др. Гординський єго бібліотеку та „між деякими цінними документами знайшов звиток паперів із відписами Шашкевичевих писань“. „Приблизішм перегляд“ „виявило ся, що маємо ту до діла по більшій часті з писаннями Шашкевича або ще зовсім невідомими або відомими в інших варіантах. Що правда, а і чотого не писанє рукою Маркіяна (підчеркненє д. Возняка), але тому,

що часто зазначено виразно, що відписувано прямо з Шашкевичевих автографів, а сих автографів поки що нема, мусять отсі відписи заступити самі автографи. До того можна бути певним, що зміни — привабливіше річечі — у відписах супроти оригіналів нема; хіба декуди не видержаний правопис. Я задержав ся при публікації дра Гордінського тільки тому, щоби вяснити, чому оставляю її без уваги з віткою віршика з неможливим у Шашкевича титулом „Вірителюва“, який зміною на „Вірителева“. Окрім згаданого віршика опублікував др. Гордінський іще отсі: „Пісенка (Марусенька мила), Нещастний, Бандуриста, Опахане Пане? Всі они відомі і не представляють ніяких Шашкевичевих варіантів. У сїх їх звіснїх Шашкевичевих автографів то з віткою „Опахане Пане?“ доступні кождому в публічній бібліотеці „Народного Дому“ у Львові. Зміни в них є, навіть річечі. Текст „Бандуриста“, надрукований дром Гордінським як невідомий варіант, се відпис тексту „Руської Читанки“ Василя Ковальського, виданої у Відні 1852. р. (стор. 93—95.). І тут і там пропущено в тексті тих самих 10 рядків. Звідти скопійований і „Нещастний“, як відписом із „Зорі Галицької“ альбуму у на 1860. годъ в текст „Опахане Пане?“ з додатком „Сказка“, чого нема в Шашкевичевих автографів. По такім досвіді з текстами поезій не заслугоють на більшу віру й варіанти чотирох прозових байок для „Читанки“, тим більше, що такий матеріал уже зі своєї природи мусить представляти перерізки та переклади“.

Отсі уваги д. Возняка се в головному повторенні його рецензії на мою книжечку, напечатану в „Неділі“ за 1912 р. і повтореної опісля з невеличкими змінами в „Записках Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові“ т. CVI. (стор. 216—217). Рецензію в „Неділі“ полишаю на боці, а займу ся її репродукцією в „Записках“, бо се кінцеве, щоби зрозуміти наведені слова д. Возняка.

Отже в р. 1911 видав я з нагоди ювілею М. Шашкевича брошуру п. з. „Невідомі писання Маркіяна Шашкевича“, де я помістив отсі писання Шашкевича: 1) Пісенка (Марусенька мила); 2) Вірителюва; 3) Нещастний; 4) Бандуриста; 5) Опахане Пане?; 6) Олень і віл; 7) Іжик і Кертиця; 8) Ласичка і Голуб; 9) Баран і Вол; 10) Уривок промови; 11) Уривок із історичних матеріялів. Печатаючи отсі матеріяли, додав я до них такі уваги: 1) Вислужено, де доси печатано. 2) Доси ще нігде не печатане. 3) Ту, здає ся, маємо до діла з децю відмінною редакцією поезійки. 4) Ту певно маємо до діла з вищою редакцією поеми. 5) Порівняно з текстом „Зорі Галицької“ як Альбуму на годъ 1860“ і з текстом у Онішкевича. 6) Напечатано в Шашкевичевій „Читанці“ у зовсім відмінній редакції. 7) Байки під таким заголовком у Шашкевича нема, є тільки подібна п. з. „Вужь і Їжъ“. 8—9) Печатано в Шашкевичевій „Читанці“ у відмінній редакції. 10—11) Ще нігде не печатане. З того виходило ясно, що хоч не всі тексти були невідомі (я се й сам зазначив у своїй статі, порівнюючи їх з уже друкованими), я міг назвати свою книжечку: „Невідомі писання“, бож там оголошено вперше такі справді невідомі тексти писання Шашкевича — отже не знаю, чому титул „Невідомі писання“ не припав д. Вознякові до впадоби?

Із писань Шашкевича, оголошених мною, вислужає д. Возняк тільки 4 поезійки і 4 байки, отже разом 8 чисел, а у мене є їх 11! Тому, що д. Возняк не згадав саме про сї річи, котрі я означив як ще нігде не печатані (а робить се д. Возняк у всіх трьох рецензіях), тому видає ся мені таке поступоване невідповідним.

(Конець буде).

Всячина.

— Цементові гармати. В Америці старають ся всіма силами, щоби ручну працю заступити машинами. Останнім винаходом в тій області є так звана цементова гармата. Її се властиво довга рура з толоком. Сю руру наповняє ся цементом і можна при помочи прикріпленої до неї движимої помпи обліпити зелізнї руштування. При помочи сїї машини можна в дуже короткім часі замінити величезні

зелізнї руштування в бетонів стіни. В тій цілі покриває ся зелізнїм вязання густою деревляною сіткою, під якою находит ся деревляна стіна. Коли бетон засохне, усуває ся стіну, так, що тоді можна її ужити до иншого будинку. При помочи таких цементових гармат збудовано вже сотки домів на острові Гавай, а межі иншими і будинок, де находит ся гармати американської армії.

— Заїли коти. З Москви доносять про ось який сумний випадок: В однім з тамошних помешкань найдено оноті тіло 57-літньої Катерини Матвєєвої. Лікарі ствердили, що єї заїли коти. В помешканні найдено 60 тисяч карб. в процентових паперах, завинених в часосиць. В столі було коло 100 коробок з сірників, набитих дрібними грішми в сумі 1.500 карб. В комоді знова найдено дорожочинности вартости около 10.000 карб.

— Фабрика банкруцтв. „N. W. Tagbl.“ доносить, що в Будапешті завязало ся бюро, яке висилає агентів до будапештєнських фірм і купців, щоби їх намовляти до зголошування конкурсів і банкруцтв. Агенти поучують купців, як мають переводити сего рода маніпуляції і який хосен можна з них мати. Розуміє ся, що купці, які дадуть ся до сего намовити, мусять за таку „науку“ добре платити. „N. W. Tagbl.“ впевнює, що одержав сю інформацію з достовірного жерела і знає назвища дуже много угорських купців, які не могли оперти ся сїй покусі. Хосен, який представляє поодиноким купцям подорожуючі агенти обманного бюро, був дуже великий.

— Знесенє варшавських укріплєнь. З Варшави доносять, що від кількох тижнів почали російські військові влади нищити охоронні вали і укріплення, які лежать коло Варшави на лівім березі Висли. Тепер насїли з Петербурга вісти про знесенє цілої фортифікаційної системи Варшави на лівім березі Висли рід Сокирок над Вислою, аж до Білян, де межі монастиром а селом Млотини находит ся кріпость ч. 1. Полишає ся лише кріпости в Маримонті, на Повонзках і Слініцка кріпость, але будуть замінені на касарні. За те сильно укріплено шлях здовж правого берега Висли аж до Модлини і се земними шанцями і кільчастими дротами. Скріплено також фортифікації Модлини і другий ряд кріпостей, ахйї лежить на шляху Берест литовський, Білосток і Гродно; здовж пороблено земні кріпости.

Телеграми

з дня 5. марця.

Будапешт (ТКБ). Предсїдники соціалістичного стороництва ухвалили вчєра вечером не проголошувати поки що загального страйку. Стороництво видаєть відозву, в якій подаєть своє становище і застереже собі проголошенє страйку тоді, коли провід стороництва признаєть відповідним.

Відень (ТКБ). В міністерстві внутрішних справ відбули ся конституючі збори покликані до діла на IX. добу діяльности прибічної ради для забезпек. Збори отворив мін. Гайнольд, при чім зазначив, що недавно обнято безпекою нове зване, іменно моряків, а найближша предлога займає ся безпекою гірників. Міністер висказав надію, що ся предлога прийде під наряди палати покінченню розправи над скарбовим пляном. Предсїдником ради вибрано радника двора Чубєра. Відтак приступила рада до наряд над безпекою гірників від випадків.

Вашінгтон (ТКБ). Вчєра наступила зміна правительства і інсталяція нового предсїдника Зєднених Держав Уїльсона в Білім Домі. Сьвято відбуло ся на сходах Капітоля в присутности кількох тисяч осіб. Від нового предсїдника відобрав присягу предсїдник найвищого трибуналу.

Царське Село (ТКБ). Цар прийняв предсїдника держ. думи Родіка, який здав звіт з діяльности думи і дальшого плану єї праці. Послуханає трєвало 1 год. і 15 мін.

Петербург. Місія Делькассе має полягати також на торговельно-політичнїм зближеню Франції і Росії. Делькассе має перевести знизку російського мита на французкі вина і на инші виставні річи.

Вже час

замовляти природні літургічні

ВИНА

в

Народній Торговлі

у Львові.

Австрійські 106 К за гект.
Геґелайські 132 К за гект.
Самороднер 142 К за гект.
Спеціальний Самороднер 180 К за гект.

Ціни розуміють ся франко Львів, отже фрахт оплачує замовлюючий лише зі Львова до своєї стації. При замовленні нижше гектолітра до 50 літрів ціна підвищує ся о 4 сотки на літрі, при замовленні нижше 50 літрів підвищує ся ціна о 8 сот. на літрі.

За бочки, звернені до двох місяців франко до „Магазину Народної Торговлі“ в Стрию, звертає ся ціла почислена належитість.

Поручаємо „МЕДИ ПИТНІ“ по 1-60 за літру. 504(8)

!!! Свій до свого !!!

Перший Український Висилковий Дім

Музичних Струментів

ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1.

поручає по найдешевших цінах: скрипки, басы, цитри, флєти, кларнети, труби, бубни і т. д. та закладає ціли сокілєські, січові, читальняні й шкільні струнні або дуті оркестри на всякий склад.

— — — Цінник даром. — — —

— Хто ще не має образа Віад Б. Хмельницького до Києва? зволить ласкаво поспішити ся з замовленням. Ціна: К 10 (люксусове К 16 на вичерпаню) пересилка К 1-20. Відповідні рами зі склом, оправою і опакowaniem: сальнові К 12, дубові і золоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, спеціальні К 28. Замовляти на адреси: І. Павлик або М. Кривецкий, Львів, Ринок 10, а також „Сокил-Батько“ Львів, Руска 20. Полекші в сплатах.

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 Р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м друком. Година нічні від 600 вечєром до 559 рано означені підчеркиванєм чисел минутних.

Вігізг зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:40.
*) до Ряшева.
†) до Мпани.
До Підволочиск: 6:10, 10:35, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.
†) до Красного.
До Черновців: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:53*, 11:00.
*) до Станіславова, †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділею і сьвятом.
До Стрия: 6:00, 7:30, 1:45, 6:50, 11:25.
До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.
До Сокаля: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*.
*) до Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 8:40, 5:45.
До Підгаєць: 5:55, 4:53.
До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:42, 3:07†, 9:01, 11:30.
†) до Красного.
До Підгаєць: 6:09, 1:21*, 5:15, 10:40§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:40*, 5:36, 10:59§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїждить о год. 2 мін. 16 по полудни в перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїждить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни в перону 3 Нр. сходів III.

Львокалькі поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02,

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6:55.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних забезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о товариствах з р. 1873.

Одєвчальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цілю Товариства є удїлюване кредиту своїм членам різними забезпеченням в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без потручення рентного податку.

Вклади приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Кonto в Почтовій Шадницї 35.527.

Жирове Konto в австро-угор банку.

Шадничі вклади К 3,683.428—

Власний маєток К 474.302—

Удїлені позички К 4,494.957—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

Накладом Piusverein-у появили ся гарно виконані ілюстровані переписні листки з малюнками артиста-малєра Асман, які представляють найбільше займаючі сцени з другої турської облоги Відня.

Сї листки висилає

Kanzlei des Piusvereines,

Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за сєрию (20 листків) разом з почтовою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сот. Замовлення належить висилати на вище згадану адресу.

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?“

(з нагоди сьвяткованя мнимої 250-літньої річниці єстєваня Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.